

DİLEYİCİ

FATMA BACARA

Fatma BACARA

*O, doğunun ve batının Rabb'idir.
Ondan başka hiçbir İlah yoktur.
Öyleyse onu kendine vekil tut.*

Karahindibaları üfleyerek rüzgâra bıraktılar. Yeşil, taze çimenler parlak; güllerin ışığı sessizken. Oysa en son gece, dolunay üzerlerinde gezinmişti ve bu sabah çiğ tanelerinin aynasında gördüler kendilerini. Yüzlerinde mutluluğa yakışır bir gülümseme vardı. Kavuşmak, suyun denize ulaşması gibiydi. “Sen, unuttun mu yoksa beni?” dedi kadın. Yokluğunda eksikti. “Ben iki dünya arasında kalanım ama Araf diyemedim ona. Varlığımın mayası sen iken unutmayı nasıl bileyim?” dedi adam. Kararlıydı kelimeleri: Yüzünde eskiyen çizgiler gibi. Üzerlerinden gün geçerken kirazlar gittikçe olgunlaşıyordu. Dutlar, yerlere dökülmeye başlamıştı bile. Yazın, taze zamanlarında, karahindibaları üfleyerek rüzgâra bıraktılar.

* * *

ULAK

Rabb'im bir insanı kolları bağlı denize attı.

Sonra ona: "Dikkat et, dikkat et!

Yoksa suda ıslanacaksın." dedi.

Bozkır, yıllardır, hiç bu kadar renksiz olmamıştı. Yağmur unutmuştu bu yerleri. Sararmış otların kapladığı kuru toprak gökyüzüne yalvarır gibi bakarken "Bir avuç su!" diye dileniyordu. Güneş batıya kaymasına rağmen hâlâ yakıcıydı. Her adımda yeryüzüne farklı bir renk bırakırken ufuk, gittikçe göğün yarısına doğru yayılan mor, kırmızı, tırş ve pembe renklere boyanıyordu.

Hep bir şeylerin telaşında olan böcekler gün batımına alışkındı ancak beklenmedik sarsıntıları hissedince, solgun bitkilerin arasından kaçıştılar. İlk onlar duydu nal seslerini. Ardından doludizgin bir atlı, toprak yolun batı ufkunda görüldü. Peşinde bir ordu varmışçasına hızla yaklaşıyordu. Arap atın güçlü bacaklarının attığı adımlar, toprağa her dokunuşta taş, böcek, ot ne varsa savurup fırlatıyordu. Atlı sabırsızdı, gün akşam olmadan gideceği yere varmalıydı.

Hangi sersem rüzgârın işiydi şimdi esmek. Hangi şaşkın hayvanın haddiydi yoluna çıkmak. İnsandan yoksun yollar da yolculuk bir kramp gibi iniyordu bacaklarına. Avazı çıktığı kadar bağırarak istiyordu. “Işıklarını kaçırma güneş, bırak az daha salınsın okların.”

Başı uğultuluydu. Rüzgârın ve güneşin kararttığı suratını fildişi bir şalla çevrelemişti. At nallarının sesinden, atın nefesinden, kendi naralarından bıkkın kulaklarını başka seslerle beslemek mümkün olabilir miydi? Hiçbir düşüncesi bitişe varma isteğini önleyemiyordu. Artık yanılmıyordu, bu yola defalarca giden aklı yanılmıyordu. Gün batmadan doğu kervansarayını ufku kaplayacaktı. Minik gözleri uykusuzluktan iyice yuvalarına kaçmış, yorgunluktan bakışları fersizleşmişti. Aç, susuz ve bitkin bedeni ruhunu kaybediyordu.

Uzakta, ta uzakta göründü kervansarayın turuncu silueti, belirsizdi.

Alacakaranlık akşama döndüğünde kervansarayın avlusuna girdi. Nefes nefeseydi. Terli atının dizginini hizmetkâra teslim etti. Kocaman avluyu çevreleyen geniş revakların altındaki insan gölgeleri yatma pozisyonuna çoktan geçmişti. Gerek giyim kuşamı gerekse atının zengin aksesuarları onun hiç de sıradan bir yolcu olmadığını gösteriyordu. Mensup olduğu sultanlığın çift başlı kartal amblemi pelerinine de işlenmişti. Birkaç kişi tarafından hizmeti görüldü. Ona ayrılan özel odasına alındığında görevli hizmetkârla ilk kez konuştu.

“Emirgazi’nin sarayına kaç günlük yolum kaldı.”

“Yakındır ağam, en fazla bir buçuk gün.”

EMİR

Emirgazi, ekseninde dönerek gözleriyle sarayını taradı. Gururla baktı eserine. Memnuniyetle gülümsedi. Bu saraya fazlasıyla masraf ve emek harcanmıştı. Yıllardır süren çalışmalar nihayet bitmiş ve Emir'in gönlüne göre olmuştu. Maldiya Sarayı, önceleri çok katlı bir konağı andırırken sonraları Emirgazi'nin isteğiyle daha geniş bir alana yayılmış, yapılan görkemli kule ve eklentilerle oldukça dikkat çekici bir yapıya dönüştürülmüştü.

Kuzey cephedeki dikdörtgen pencerelerden bakanlar sarayın görkemini fark ederlerdi. Bu ihtişamlı saray, iç ve dış surlarla korunan kentin en yüksek yerine yaptırılmıştı. Özellikle minareyi andıran kulesi ona büyük bir fark katıyordu. İran tarzı, Selçuklu saray mimarisinde açıkça görülüyordu.

Maldiya Sarayı'nın iç süslemeleri ise büyük bir emek ve özenle hazırlanmıştı. Moloz taştan yapılan beden duvarlarının aksine iç mekândaki destek kemerler ile portallerde düzgün kesme taşlar kullanılmıştı.

Revaklı iç avludaki Anadolu'ya özgü mozaik çini süslemeleri Malatyalı ustaların elinden çıkmışken, doğu kısmındaki renkli taş işçiliği Şamlı ustalarca yapılmıştı. Emirgazi, özellikle taş süsleme sanatının en iyi örneklerinden hasır ve saç

örgüsünü andıran kıvrımlı geçme motifleri dikkat çekici buluyordu.

Zeminde ve bir kısım duvarlardaki pahalı yeşil ve beyaz mermerler ise, saraya soğuk bir hava verirken Emirgazi'nin asaletini de perçinler gibiydi.

Emirgazi'nin "gönül bahçem" dediği, envaiçeşit ağaç ve çiçeklerle donattığı bahçenin ortasındaki onlarca fiskiyeden fışkıran suların durmadan akarak oluşturduğu berrak bir dere, bahçeye inanılmaz bir güzellik katıyordu. Kanarya ve bülbül gibi kuşların ahenkli sesleri, gezenlere peri masallarındaki cennetin varlığını anımsattırıyor, demek abartı olmazdı.

"Kuşların civıltısını dinle ey Kasım Ahmet!" dedi Emirgazi.

Sesi her zamanki gibi tok ve sertti.

"Evet, emirim, bu ahenk, bu tabiat harikası bahçe karşısında inandım ki dünyadaki cennet sizin yanınızda."

"Hiçbir dünya cenneti kalıcı değildir, koruyamadıktan sonra. Yok olur gider, emin ol. O vakit ne yapmalı Kasım Ahmet, ne yapmalı?"

Sırtında altın sırmalı bir kaftan, başında şık bir kalpak vardı. Yine günlerden perşembe ve yine Emirgazi en kıdemli danışmanı ve hocası Kasım Ahmet ile gönül bahçesinde gezintideydi. Kasım Ahmet elliye varan yaşıyla biliyordu ki bu gezintilerde beyi en mühim konuları dillendirir, danışır ve müzakere ederdi. Anlaşılan yine bir şeyler düşünüyordu ve uygulama ile proje için fikre ihtiyacı vardı. Emirgazi'nin son cümlesine karşılık olarak Kasım Ahmet şimdi ne demeliydi? Belli ki emir sözü savaşa getirecekti.

"Siz neyi emrederseniz emirim?"

“Ben emredersem değil. Allah bize neyi yapmamızı gerektirirse onu yapacağız.”

“Ona şüphe yok. Emirim, çok doğru konuştunuz lakin ne düşünüyorsunuz?”

“Biliyorsun Kasım, iktidarlar kalıcı değildir. Bu dünya ne sultanlar, şahlar, padişahlar gördü. Geldi, bitti, gitti. Topraklarımızı büyütüp güçlendiren babam Ahmet Danişment Gazi Bey’in bıraktığı yerden beyliğimizi daha ileriye götürerek geliştirmek gerekir. Yoksa Karamanlılar, Artuklular veya Romalılarca ele geçirilmek yahut da bunlardan birilerine yamanmaktan başka çaremiz kalmaz. Sen akıllı bir adamsın Kasım, ne demek istediğimi kavradığına hükmederim.”

Emirgazi vezirine çoğu zaman sadece ilk ismiyle hitap ederdi. İkinci ismi Ahmet unutulmuş gibiydi. O da Kasım ismiyle hitap edilmesini yadırgamıyordu. O sadece düşünüyordu. İyi çalışan bir kafası, her soruna bir çözümü ve isabetli bir cevabı vardı.

“Bu hususta halifelerden birinin güzel bir sözü vardır, der ki “Bir memleketi yalnız ve yalnız iyi bir idare, sağlam ve ileri görüşlü bir siyaset zenginleştirebilir. Kendi kasabasını idare edemeyen bir adam, bir memleketi idare edemez. Kendi nefesine hükmedemeyen bir insan, uşakları idare edebilecek kıratte bir insan değildir.”

“Pek doğru dermiş. Lakin şimdi yapılacak devlet işleri bizi bekler. Birazdan kabul salonuna geçeceğim. Bana layihacımı çağır, önce onu huzuruma al, bakalım ne haberler var. Elçileri kabul edelim. Sonra da idari işlerle görevlendirdiğim memurlarım gelsinler. Görelim önceki günden bugüne zuhur etmiş bir mesele var mı? Öğlen yemeğinden sonra da halkın dertlerini, şikâyetlerini dinleriz.”

“Allah uzun ömürler versin emirim.”

Saray erkânı, Emirgazi'nin kabul salonuna geçtikten sonra kendilerine ayrılan yere oturdular. Sonra, kâtibi yanı başında emre hazır durdu. Gelen elçiler huzura alınmayı beklerken bir ayrıcalık yapılarak ilk olarak Selçuklu'nun elçisi kabul edildi.

Maldiya'nın ağustos sıcağı, Selçuklu'nun uzun boylu ulaşının içini kurutmadan önce ellerini, yüzünü, tenini yakıp kavurmuştu. Ellerinin arasında sunduğu mektubu, iki kuru ağacın dalları arasından uzatıyor gibiydi. Oldukça sıska bir yüzü vardı. Çıkık elmacık kemiklerinin hemen üzerindeki siyah gözleri pırıltılı ve temkinliydi. Selçuklu'nun ulağı olmak gibi bir cesareti taşıyordu. Danişmendi Emirgazi'nin en yakın muhafızı, muhafazalı kılıfındaki mektubu ruhsuz bir ifadeyle, ulaşın uzun, esmer, kuru parmakları arasından alarak Emirgazi'ye saygıyla sundu. O ise yanındaki vezirini işaret etti.

Vezir Kasım alışkındı. Mektubu itinayla kılıfından çıkararak şöyle bir göz attı. Sesli okuyacaktı, vazgeçti. Çünkü salonda danışmanlar, muhafızlar, hizmetkârlar dâhil on beşten fazla kişi vardı. İçeriye şöyle bir süzdükten sonra Emirgazi'ye yaklaşarak kulağına fısıltıyla mektubu tekrar etti. Bey, mektubu alarak kendi gözleriyle bir kez daha okudu. Yüzündeki ifade ciddiyetini gölgeleyecek kadar şaşkındı. Gözlerini haberciye dikti. Birkaç dakika hiçbir kelime etmeden suskun kaldı. Konuşmadı. Sonra mektubun sesli okunmasını emretti. Mektubun okunmasıyla salonda sevinçli bir uğultu oldu. Emirgazi, kocaman bir züm-rüdün süslediği parmağıyla Kasım Hoca'ya yaklaşmasını işaret etti. Sonra yaşlı veziri Kasım'ın kulağına fısıldadı.

“Kızım Dilfiruz'a iletilsin. Öğlen yemeğinden hemen sonra yanıma gelsin, mühim olduğu özellikle hatırlatılsın.” Kasım belli belirsiz “Emriniz olur efendim.” diyebilirdi.

Emirgazi siyah gözlerinin tekrar ulağa diktiğinde ince dudaklarının arasından emrini verdi. “Selçuklu’nun habercisi şanıma layık ağırlansın, rahat ettirilsin. Çünkü kendisi bir süre misafirimiz olacaktır.”

Haberci, memnuniyet dolu bir saygıyla Emirgazi’yi selamladı. Emirgazi’nin memnuniyeti öylesine büyüktü ki bunu ulağa göstermekten çekinmedi. Gülümseyerek selamını başıyla onayladı.

Vezir Kasım’ın ise biraz önceki haberle kafası karışmıştı. Bey’in yanından ayrılırken “İşte şimdi kıyamet kopacak.” diye içinden geçirdi. Endişeliydi.

“Allah Allah, nasıl olur! Keşke beyin diğer kızları olaydı. Beyin en büyük kızı Banu zaten evliydi. Geriye kalan üç kızı ise genç, güzel ve bekârlardı. Hatice veya Dilruba olabilirdi. Dilfiruz çok zor bir seçim. Kesin kabul etmez başımızı belaya sokacak kadar ileri gidebilir. Emirgazi’nin ona olan sevgisi böylesine şımarık yaptı onu. Her istediğini yaptırabilir babasına. “Olmaz, imkânı yok!” derse babası öldürecek değil ya. Boynunu büküp hayır mektubunu Selçuklu sultanına gönderecek.” Kara gözleri fıldır fıldır dönüyordu.

“Dur bakalım, her şeyin bir olur yolu vardır mutlaka. Dilfiruz’un da bir zayıf noktası vardır elbet. Bir de gerçekleşirse muazzam bir şey olacak. Beyliğimiz daha da büyüyecek; itibarımız artacak; bu, bizi çok yükseğe taşıyacak. Mektup açık ve netti: Anadolu Selçuklu Sultanı Kılıçarslan, oğlu Mesut Bey’e Emirgazi’nin kızı Dilfiruz’u eş olarak istediklerini bildiriyordu.

Emirgazi biliyordu ki bu sıradan bir evlilik olmayacaktı. Müşterek çıkarların gerçekleşmesi için de gerekliydi. Bu izdivacın her iki gencin mutluluğunu sağlayacağına, bununla

beraber beylikleri daha güçlü kılacağına dair ağdalı cümlelerin doldurulduğu mektup, bu konuyu çok önemsediklerini açıkça gösteriyordu. Aslında Emirgazi bu teklifi çok makul ve sevindirici bulmuştu. Hatta utanmazsa eğlence tertip edecekti. Etraf tehlikelerle doluydu. Güneyde Artuklular, batıda Bizans ve Trabzon Dükası Kostantin Gabres, Selçuklu kardeşler arasında taht kavgaları ve Melitya üzerine akınlar düzenleyen beylikler. Bu durumda birlik olmakta fayda vardı. Danişmentlilerin Selçuklu sultanına sırtını dayaması muhteşem bir şey olacaktı. O bölge bütünüyle yani, Maldiya, Harput ve dahası; tüm İç Anadolu, Danişmentlilerin olabilirdi. Bu beyliğin uzun yıllardan beri tüm enerjisini, bölgeye sahip olma tutkusuna ayırdığı da bir gerçektir.

Ancak Sultan'ın oğluna istediği kızın, özellikle Dilfiruz olması büyük sorundu. Kasım Efendi'nin kafasında tam anlamıyla kırk tilki dolaşüyor ama hiçbir çözüm bulamıyordu. Bugün yarın olacaklar kesindi ve her an Emirgazi karşısına dikilecek ve söyle diyecekti:

“Kasım Ahmet, benim muazzam hocam, söyle şimdi bu işi nasıl halledeceğiz?” Selçuklu şehzadesini överek yüceltmesi işe yarayabilirdi. Ancak şehzade hakkında hiçbir bilgi sahibi değildi. İyisi, önce onu araştırıp iyi taraflarını tespit ederek Dilfiruz'u bu işe razı etmekte. Danişmanlarını geç olmadan toplayarak çalışmalarına başlamalıydı. Evet, şimdi biraz rahatlamıştı. Kaftanını uçuşturarak daha sert adımlarla taş koridorları geçti. Kamburumsu gölgesi duvardaki meşalelerin titrek ışığında tavana kadar yükselen kocaman bir deve dönüştü.

GÖL

*Bir çocuk koşar dik yamaçlardan,
ıslanır ayakları değdiğinde gökyüzüne...*

Beyaz otomobil, baraj göletinin kıyısında bulunan salaş balıkçı lokantasının önünde durdu. İçinden Zümrüt ve arkadaşları neşeyle indi. Merdivenlerden çıkıp lokantada ısınmak yerine suya hasret ceylanlar gibi göle doğru kıvrılan toprak yola saptılar. “Figen, Selma, Fulya bu taraftan!” diye bağıryordu en önde giden Zümrüt.

“Göl kıyısına gelin, göl kıyısına ...”

Uzun süredir deniz özlemi ile yanıp tutuşan Zümrüt’ü göle doğru koşturan bu istek, her adım atışta sevincini büyütüyordu. Zümrüt’ün gözleri mavilikler aradı. Ama yolun bitimine yaklaştıkça görülen su birikintisi hayal kırıklığı yaratmıştı. Gülümsemesi durmuş, kaşları çatılmıştı. Mavi bir göl bekleyen gözleri, gri bir su birikintisiyle karşılaşmıştı. Elleri nefti yeşili kabanın cebinde, umutları kırılmış halde göle bakıyordu. Ayakları suya geçecek kadar yaklaşmıştı kıyıya. Göl çok durgundu, minik minik dalgalar kıyıya dokunup geri çekiliyordu.

Zümrüt, gölü sessizce izlerken umduğunu bulamayan bakışlarını sudan alamıyordu. Sonra gökyüzüne baktı. Öğleyi aşan bir saatte güneş, kalın gri bulutların ardında o kadar fersizdi ki ısıtmak şöyle dursun aydınlatmaktan bile uzaktı. Gölün renksizliğinin sebebi şimdi anlaşılıyordu. “Neden bu havada mavi bir göl bekledim ki!” diye içinden geçirdi.

Selma yanına geldi. Uzun boylu Selma'nın yanında kısacık kaldı. O da mavi gözlerini ufukta gezdirirken mırıldandı. “Gölet çok dolmuş baksana, sular çiti de aşmış.” dedi. Doğru söylüyordu Selma, göl çok yükselmişti. Ayaklarının dibine kadar sokulan sulara sonra da yarıya kadar suya gömülen yan taraftaki birkaç elma ağacına baktı. Ağaçların su yüzünde kalan kuru dalları, boğulmaktan kurtarılmayı beklercesine gökyüzüne ellerini uzatmış gibiydi. “Ağaçlara yazık olmuş.” diyerek üzüldü.

İlerideki kamelyaya su dolmasına ramak kalmıştı. Figen ile Fulya kamelyanın içinde neşeyle el sallıyorlardı. Selma elindeki cep telefonuyla sürekli onların fotoğrafını çekiyordu.

Figen, oraya doğru yöneldiğinde giydiği siyah pardösünün kuyrukları uçtu. Çok neşeliydi. “Hadi Zümrüt lütfen bir poz daha çeker misin?”

Zümrüt denileni yapıp arkadaşlarının türlü türlü fotoğraflarını çekti.

“Çok iyi, çok güzel... Hadi bakalım.”

Lokantaya girdiklerinde içerinin sıcaklığı onlara dışarının soğuşunu hatırlattı. Mart ayı olmasına rağmen hava hala çok soğuktu.

“Oh ne güzel! İçeri sıcacık, dışarısı da pek soğukmuş.”

Kızlardan birisi bağırdı.

“Bakın kocaman bir sobası var.” Aceleyle sobanın etrafını sardıklarında neşeli, haylaz birkaç çocuk gibiydiler. Onları karşılayan şişman garson hepsine teker teker hoş geldiniz derken oturacakları yeri beğendirmeye çalışıyordu.

“Bu masaya ne dersiniz?”

“Çok ortalık yerde.” dedi Selma.

“Şuraya buyurun.”

“Orası da soğuktur.” diyerek oldukça geniş olan lokantanın içinde fır dönerlerken birçok masayı işgal eden genellikle erkek olan müşterilerin tüm dikkatlerini üzerlerine çektiler. Fulya hepsinin büyüğü olarak işe el koydu ve köşede bir masaya karar kılarak arkadaşlarını oturttu. Göletin ürünü tatlı su balıklarının en kralı sazan ve alabalıkla güzel bir salata eşliğinde karınlarını doyurdular.

Zümrüt, uzun süreden beri arkadaşlarıyla böylesine keyifli bir gün geçirmemişti. Boş gevezelikler ve geyik muhabbeti bazen ne kadar hoş olabiliyordu. İçeriye ısıtmakta yetersiz kalan kocaman sobanın başında çay içip muhabbete devam etme kararının ardından keyifli bir sohbe dalıp gittiler.

Zümrüt elleriyle, kendini bile ısıtamayan sobanın borusunu tuttu. Birazdan kolları odunlarla dolu genç, kara kuru bir çocuk içeri girerek “Müsaadenle sobaya odun atayım abla.” dedi.

“Ha şöyle be kardeşim! Bize sıcacık çaylarından da getir.” dedi kırmızı saçlı Fulya. Konuşmaktan ziyade hep dinlemeyi tercih ederdi. “Tuvalet nerde?”

“Şu köşede.” diye yanıtladı çocuk.

“Gideyim, sonra kalkarız.” dedi Fulya.

Zümrüt “Ben de gelsem iyi olacak.” diyerek kalktı.

Fulya zıplayarak gözden kaybolmuştu bile. Zümrüt, lokantanın tahta oymalarına bakarak ilerlerken gözüne karşı duvarda bir halı ilişti. Daha yakından bakmak için o tarafa yöneldi, yaklaştı, yaklaştı, tam karşısında durdu. Ne kadar canlı duruyordu. Yapanları kutlamak gerekirdi. Bir tablo görünümündeydi. Çok eski olduğu her halinden belliydi. Yer yer köşeleri sökülmüş, tüyleri dökülmüştü. Bunu bir yerde görmüş olmalıydı. Ama nerde hatırlayamıyordu. Belki de çocukluğunda gittiği bir evin duvarında, kim bilir. Aslında halıya işlenen konuda bir karmaşa veya anlaşılmazlık yoktu.

Zaman, Osmanlı veya daha öncesi bir zamandı. Belki de Arap veya Ortadoğu tarihinden bir kesitti. Bordo bir kanepenin üzerinde uzanmış, güzeller güzeli bir kadın tablonun merkezindeydi. Cennet gibi bir ortamda yumuşacık yastıklara yaslanmıştı. Sırmalar, ipekler içindeki kadının üzerinde, göğüs dekoltesini, omuzlarını açıkta bırakan nar kırmızısı bir saray elbisesi vardı. Belli ki sultan veya yüksek mertebeli bir hanım konumundaydı. Yanında cariyeleri ona sunumlar yapmakta, hizmetkârlar etrafında emrini beklemekteydi. Önünde meyve tabağı, başında İran prenseslerine özgü kavuğu, mavi cepkeni, kollarında bilezikleri, sürmeli gözlerindeki anlam ve yüzündeki mutlu ifade ile halinden memnun görünüyordu. Bir başka hatun yanı başında yerde bağdaş kurmuş onun falına bakıyordu.

Zümrüt, duvar halısı karşısında öylece duruyordu. Hari-kulade bir manzaraya bakar gibi süzdüğü tabloda onu böylesine etkileyen neydi ki gözlerini alamıyordu, kalakalmıştı. Göle bakarken görmediği huzuru hissediyordu. Halıyı süzerken yüzünde mutlu bir ifade vardı. Canlı bir film izler gibiydi.

Çaylar gelmişti ama bir süredir Zümrüt yoktu. Onun gittiği tarafa baktıklarında duvar halısının önünde gördüler. “Haydi kızım, çaylar geldi, soğutacaksın.” diye çağırdılar.

Ancak Zümrüt kıpırdamıyordu. İşte bir anda oluverdi. Zümrüt yere yığılıp kaldı, “Zümrüt!” diye bağırان arkadaşlarının sesini duymadı bile.

* * *